

ONTWERP  
KLIMAATWET\*

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het belang van de huidige en van toekomstige generaties, het belang van de kwaliteit van leven op Onze planeet tezamen met de Nederlandse verantwoordelijkheid ten opzichte van de ontwikkelingslanden het urgent en noodzakelijk maken bij wet regels te stellen die moeten leiden tot een voortvarende, substantiële reductie van de uitstoot van broeikasgassen in Ons land, alsmede tot een aan de klimaatproblematiek gerelateerde financiële ondersteuning van ontwikkelingslanden; Zo is het dat, Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

I.

HOOFDSTUK 1

Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

**Begrotingsjaar:** het begrotingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar;

**Broeikasgas:** bepaalde gasvormige stoffen die in de atmosfeer bijdragen aan het broeikaseffect. Onder deze wet vallen alle gassen die in de richtlijnen van het *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC) worden meegenomen:

koolstofdioxide (CO<sub>2</sub>), methaan (CH<sub>4</sub>), distikstofoxide of lachgas (N<sub>2</sub>O),  
fluorkoolwaterstoffen (HFK's en PFK's) en zwavelhexafluoride (SF<sub>6</sub>);

**CDM en JI:** het *Clean Development Mechanism* en de *Joint Implementation* zoals bedoeld in artikel 12, respectievelijk artikel 6 van het Kyoto Protocol, welke mechanismen Nederland in staat stellen om aan Nederland toe te rekenen emissiereducties te realiseren door projecten in landen zonder Kyotodoelstelling (CDM) of met Kyotodoelstelling (JI) te financieren;

**CO<sub>2</sub>-equivalent(CO<sub>2</sub>e):** 1 ton CO<sub>2</sub>-equivalent is een hoeveelheid aan broeikasgassen die hetzelfde opwarmingseffect (GWP) heeft als die van 1 ton CO<sub>2</sub>. Hierbij worden de

---

\* Dit wetsontwerp is in opdracht van en in overleg met Vereniging Milieudefensie en Stichting Natuur en Milieu opgesteld door mr Phon van den Biesen, advocaat te Amsterdam; tekst afgesloten op 21 mei 2008

**ONTWERPKLIMAATWET**

standaard conversiefactoren van het IPCC gehanteerd. 1 Mton CO<sub>2</sub>-equivalenten is gelijk aan 1 miljoen ton CO<sub>2</sub>-equivalenten;

**Duurzame ontwikkeling:** ontwikkeling die aansluit op de behoeften van vandaag zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen;

**Emissie:** zie uitstoot;

**Emissiebudget:** de maximale hoeveelheid uitstoot die gedurende een vastgestelde periode niet mag worden overschreden;

**ETS:** het Europese emissiehandelssysteem (*Emission Trading Scheme*);

**ETS-sector:** de bedrijven die onder het ETS vallen en waarvoor door de Europese Unie de reductiedoelstelling wordt vastgesteld;

**Niet-ETS-sector:** de bronnen van uitstoot van broeikasgas in Nederland die niet onder het ETS vallen;

**Geverifieerde ETS-uitstoot:** de geverifieerde, feitelijke uitstoot van Nederlandse ETS-bedrijven in 2005, zijnde 80,2 Mton CO<sub>2</sub>-equivalenten;

**Klimaatbegroting:** de in artikel 4 van deze wet bedoelde jaarlijkse begroting van de Departementale emissiebudgetten;

**Klimaatfonds:** het krachtens Hoofdstuk 4 van deze wet in te stellen fonds;

**Klimaatplan:** het krachtens Hoofdstuk 6 van deze wet vast te stellen plan;

**Klimaatnota:** de in artikel 7 van deze wet bedoelde jaarlijks door de Minister-president bij het parlement in te dienen nota, houdende beschouwingen over de voortgang en effectiviteit van het krachtens deze wet te voeren klimaatbeleid;

**Referentiejaar:** het jaar waarmee de uitstootreductie in een gegeven jaar wordt vergeleken. Deze wet hanteert 1990 als referentiejaar conform de standaard IPCC-richtlijnen.

**Uitstoot:** uitstoot van broeikasgas naar de atmosfeer, in deze wet uitgedrukt in ton CO<sub>2</sub>-equivalenten.

**HOOFDSTUK 2**

**Reductietaakstellingen en Emissiebudget**

**Artikel 2**

1. Het Regeringsbeleid voorziet in het onomkeerbaar en lineair stapsgewijs terugdringen van de Nederlandse uitstoot van broeikasgas ten opzichte van die uitstoot in 1990, en wel volgens de volgende reductietaakstellingen:

**ONTWERPKLIMAATWET**

- een vermindering met 30% per 1 juli 2020;
  - een vermindering met 50% per 1 juli 2030;
  - een vermindering met 70% per 1 juli 2040;
  - een vermindering met 90% per 1 juli 2050.
2. De reductietaakstellingen van het eerste lid worden voor het ene deel middels het Europese emissiehandelssysteem (ETS) gerealiseerd en voor het andere deel door middel van en krachtens deze wet.
  3. Voor het berekenen van de omvang van het ETS-deel van de reductietaakstellingen geldt de door de Europese Unie vastgestelde en in een percentage uitgedrukte ETS-reductiedoelstelling, toegepast op de geverifieerde Nederlandse ETS-uitstoot in 2005.
  4. Vermindering van de reductietaakstellingen van het eerste lid met het in het voorgaande lid bedoelde ETS-deel leidt voor de niet-ETS sector tot een jaarlijks afnemend emissiebudget, uitgedrukt in Megaton CO<sub>2</sub>e.
  5. Van de conform het voorgaande lid berekende reductietaakstelling voor de niet-ETS sector kan maximaal 15% worden gerealiseerd met gebruikmaking van CDM- en JI-mechanismen.

**Artikel 3**

1. Het regeringsbeleid voorziet in een uit het Klimaatfonds van hoofdstuk 4 van deze wet te bekostigen financiële ondersteuning van ontwikkelingslanden gericht op het in die landen terugdringen van (de groei van) de uitstoot van broeikasgassen (mitigatie) evenals op het in die landen opvangen van de gevolgen van de klimaatverandering (adaptatie).
2. De in het voorgaande lid bedoelde bijdrage belooft jaarlijks tenminste 0,25% van het Bruto Nationaal Product.

**HOOFDSTUK 3**

**Klimaatbegroting en Klimaatnota**

**Artikel 4**

1. Onze Ministers van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Verkeer en Waterstaat, van Economische Zaken, van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Ontwikkelingssamenwerking zenden jaarlijks, ieder met betrekking tot de reductie-inspanningen waarvoor hij/zij verantwoordelijk is, aan Onze Minister van Algemene Zaken, alsmede aan Onze Minister van Financiën, uiterlijk op

**ONTWERPKLIMAATWET**

een door de Minister van Algemene Zaken te bepalen datum de ontwerpogave van de reductietaakstelling en van het emissiebudget voor de niet-ETS-sector voor het komende jaar.

2. Onze Minister van Algemene Zaken stelt nadere regels waaraan de in het voorgaande lid bedoelde ontwerpogave dient te voldoen.
3. Onze Minister van Algemene Zaken en Onze Minister van Financiën maken tegen een in het eerste lid bedoelde ontwerpogave bezwaar, voor zover:
  - a) deze niet aan de in het voorgaande lid bedoelde regels voldoet;
  - b) deze onvoldoende rekening houdt met het Klimaatplan, zoals bedoeld in Hoofdstuk 5 van deze wet en/of met de algehele reductietaakstelling van artikel 2, eerste lid van deze wet;
  - c) deze onvoldoende rekening houdt met het bepaalde in artikel 5 en artikel 6, tweede lid van deze wet;
4. Naar aanleiding van de in het voorgaande lid bedoelde bezwaren dient Onze desbetreffende Minister uiterlijk op een door de Minister van Algemene Zaken te bepalen datum een herziene ontwerpogave in, die niet langer op bezwaren van Onze Minister van Algemene Zaken en Onze Minister van Financiën stuit.
5. Op basis van de aldus ontvangen ontwerpogaven stellen Onze Minister van Algemene Zaken en Onze Minister van Financiën de Klimaatbegroting voor het komende jaar op. De Klimaatbegroting bepaalt, rekening houdend met het Klimaatplan, zoals bedoeld in Hoofdstuk 6 van deze wet, alsmede met het bepaalde in artikel 5 en artikel 6, tweede lid van deze wet, voor welk gedeelte van de in Artikel 2, vierde lid, bedoelde reductietaakstelling welke Minister verantwoordelijk is en tot welk emissiebudget dit voor de desbetreffende Minister leidt.
6. Onze Minister van Algemene Zaken biedt Ons het op de in het voorgaande lid bedoelde Klimaatbegroting gebaseerde voorstel van wet tot vaststelling van de Klimaatbegroting ter indiening bij de Tweede Kamer aan.
7. Wij zenden dit voorstel van wet op de derde dinsdag van september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop dit voorstel betrekking heeft aan de Tweede Kamer. De behandeling van dit wetsontwerp vindt gelijktijdig plaats met de behandeling van het Hoofdstuk Algemene Zaken van de Rijksbegroting.

**Artikel 5**

1. De in het voorgaande artikel bedoelde reductietaakstellingen en de bijbehorende emissiebudgetten dienen zodanig te worden vastgesteld dat deze gezamenlijk voorzien in het realiseren van de in artikel 2, eerste lid van deze wet genoemde taakstelling, behoudens het hierna bepaalde.
2. Indien in enig jaar het krachtens het eerste lid van artikel 4 voor één onzer Ministers vastgestelde emissiebudget wordt overschreden, dan wordt de omvang van de voor de

**ONTWERPKLIMAATWET**

betreffende Minister voor de daaropvolgende twee jaren achtereenvolgens vast te stellen emissiebudgetten, voor die twee jaren tezamen, verminderd met de hier bedoelde overschrijding, tenzij krachtens het hierna in het vierde lid bepaalde een andere verdeling geldt.

3. Indien in enig jaar het krachtens het eerste lid van artikel 4 voor één onzer Ministers vastgestelde emissiebudget wordt onderschreden, dan wordt de omvang van de voor de betreffende Minister voor de daaropvolgende twee jaren achtereenvolgens vast te stellen emissiebudgetten, voor die twee jaren tezamen, verruimd met de hier bedoelde overschrijding, tenzij krachtens het hierna in het vierde lid bepaalde een andere verdeling geldt.
4. De uit de voorgaande twee leden voortvloeiende compensaties kunnen middels de volgens artikel 4 vast te stellen wet worden aangepast door deze aan een andere Minister dan wel aan andere Ministers toe te delen, indien dat ertoe leidt dat de totale afwijking van de lineaire reductietaakstelling van artikel 2 eerste lid wordt verminderd.

**Artikel 6**

1. Elk van de in artikel 4 bedoelde Ministers draagt zorg voor het treffen van al die maatregelen, die nodig zijn om aan de taakstelling die voortvloeit uit de in dat artikel bedoelde verdeling te voldoen. Deze taakstelling wordt vastgelegd en uitgewerkt in dat onderdeel van de Rijksbegroting waarvoor de desbetreffende Minister verantwoordelijk is.
2. De betrokken Ministers zijn daarbij gehouden de in het Klimaatplan voorgestelde basismaatregelen, en in voorkomend geval aanvullende maatregelen, te treffen, tenzij het treffen van een of meerdere andere maatregelen aantoonbaar tenminste hetzelfde resultaat zal bewerkstelligen.

**Artikel 7**

Onze Minister van Algemene Zaken biedt op de in artikel 4, zevende lid, genoemde dag aan de Staten-Generaal de Klimaatnota aan. Daarin wordt in elk geval opgenomen:

- a) Beschouwingen over de in de voorafgaande periode op het vlak van de reductietaakstellingen geboekte resultaten;
- b) Beschouwingen over de betekenis van de voor het komende jaar voorgestelde Klimaatbegroting voor het Rijk en voor de ingezetenen van het Rijk;
- c) Beschouwingen over de wereldwijde ontwikkelingen met betrekking tot de klimaatproblematiek;

**ONTWERPKLIMAATWET**

- d) Beschouwingen over de meest recente wetenschappelijke inzichten omtrent de ernst van de klimaatverandering en de toereikendheid van de in artikel 2 vastgelegde taakstellingen;
- e) Beschouwingen over de effecten van de gerealiseerde en voorgenomen Nederlandse bijdragen aan ontwikkelingslanden, zoals bedoeld in artikel 3 van deze wet;
- f) Beschouwingen over de voor de vier op het komende jaar aansluitende jaren te verwachten ontwikkelingen in het Rijksbeleid met betrekking tot de klimaatproblematiek;
- g) Beschouwingen over de met een en ander samenhangende ontwikkelingen.

**Artikel 8**

Onze Ministers leggen na afloop van een begrotingsjaar verantwoording af over het ter uitvoering van de Klimaatbegroting gevoerde beleid en over de effectiviteit daarvan. Deze verantwoording wordt afgelegd aan de hand van de in artikel 51 van de Comptabiliteitswet bedoelde jaarverslagen.

**HOOFDSTUK 4**

**Klimaatfonds**

**Artikel 9**

1. Ter uitvoering van het in deze wet in artikel 3 bepaalde is er een Klimaatfonds dat tot taak heeft:
  - a) het bevorderen van in en door ontwikkelingslanden te treffen maatregelen gericht op het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, respectievelijk op het terugdringen van de groei van die uitstoot (mitigatie), alsmede op het medefinancieren van deze maatregelen;
  - b) het verlenen van tegemoetkomingen aan ontwikkelingslanden teneinde deze te steunen bij het treffen van maatregelen teneinde zich aan te passen aan de gevolgen van de klimaatverandering.
2. Het Klimaatfonds is rechtspersoon en gevestigd te 's-Gravenhage.
3. Onze Ministers van Ontwikkelingssamenwerking en Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer zijn belast met het beheer van het fonds en stellen terzake

**ONTWERPKLIMAATWET**

nadere regels.

**Artikel 10**

1. Het Klimaatfonds ontvangt jaarlijks:
  - a) een daartoe in de Rijksbegroting opgenomen bedrag, welk bedrag tenminste overeenstemt met 0,25% van het Bruto Nationaal Product;
  - b) het batig saldo van de laatstelijk afgesloten rekening van het fonds;
  - c) andere inkomsten.
2. Niet in het jaar van ontvangst bestede gelden blijven in het fonds.

**Artikel 11**

De krachtens het bepaalde in het voorgaande artikel, eerste lid onder a door het fonds te ontvangen gelden strekken in geen geval in mindering op de begroting van het Departement van Buitenlandse Zaken/Ontwikkelingssamenwerking.

**Artikel 12**

1. Onze Ministers van Ontwikkelingssamenwerking en van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu kunnen bij algemene maatregel van bestuur nadere regelen stellen omtrent de inrichting en de administratie van het fonds en het daarop uit te oefenen toezicht.
2. De in het voorgaande lid bedoelde Ministers doen jaarlijks verslag aan de Staten-Generaal omtrent de door het fonds gerealiseerde resultaten, alsmede omtrent het over het fonds gevoerde beheer.

**HOOFDSTUK 5**

**Aard van de normering**

**Artikel 13**

De reductietaakstellingen en de emissiebudgetten bedoeld in deze wet gelden als grenswaarden en bepalen de maximum hoeveelheid broeikasgas, uitgedrukt in Megaton CO<sub>2</sub>e, die in de desbetreffende periode in Nederland mag worden uitgestoten en welke maximum hoeveelheid, behoudens het bepaalde in artikel 5, tweede lid, niet mag worden overschreden.

**ONTWERPKLIMAATWET**

**Artikel 14**

Ieder bestuursorgaan dient bij het uitoefenen van bevoegdheden die invloed zouden kunnen hebben op de uitstoot van broeikasgassen de bij of krachtens Hoofdstuk 3 van deze wet vastgestelde reductietaakstellingen en emissiebudgetten in acht te nemen. Onder het uitoefenen van bevoegdheden wordt ook verstaan een schriftelijke weigering gebruik te maken van dergelijke bevoegdheden, als bedoeld in artikel 6:2 Awb.

**HOOFDSTUK 6**

**Klimaatplan**

**Artikel 15**

1. Onze Ministers stellen eenmaal in de vijf jaar - voor het eerst in 2009 - een Klimaatplan vast, dat met het oog op de bij en krachtens deze wet vastgelegde reductietaakstellingen richting geeft aan van rijkswege in de eerstvolgende vijf jaar te treffen basismaatregelen en aanvullende maatregelen, en dat tevens richting zal kunnen geven aan naar verwachting in de daarop volgende vijf jaar te treffen maatregelen. Bij het opstellen van dit plan vervult onze Minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer een coördinerende rol.
2. Het plan bevat de hoofdzaken van het door de regering binnen de in artikel 2 vastgelegde grenzen te voeren klimaatbeleid en is gericht op de realisering van de bij of krachtens deze wet vastgestelde, jaarlijkse reductie van de uitstoot van broeikasgas. De mogelijke voor het klimaatbeleid relevante ontwikkelingen in de samenleving, alsmede de daarvoor van belang zijnde internationale ontwikkelingen, worden in het plan in beschouwing genomen.
3. Tot deze hoofdzaken behoren tenminste:
  - a) een beschrijving en kwantificering van de bestaande uitstoot van broeikasgas binnen Nederland voor wat betreft de niet-ETS-sector en onderverdeeld per sector, te weten 'verkeer', 'gebouwde omgeving', 'landbouw', 'kleine bedrijven' en 'afvalverwerking', alsmede een prognose van de autonome ontwikkeling van die uitstoot, eveneens per sector voor de planperiode van vijf jaar;
  - b) een beschrijving en kwantificering van de in de betrokken periode van vijf jaar en, voor zover redelijkerwijze aan te geven, van de in de eerst daaropvolgende vijf jaar, uitgesplitst per sector, te treffen

**ONTWERPKLIMAATWET**

- basismaatregelen die tezamen, rekening houdend met gewenste nieuwe ontwikkelingen, ruimschoots voldoende zijn om de bij en krachtens deze wet vastgelegde reductietaakstellingen voor wat betreft de uitstoot van broeikasgas te realiseren;
- c) een beschrijving en kwantificering van de wijze waarop en de termijnen waarbinnen het bereiken en in stand houden van de onder b bedoelde reducties zullen worden gerealiseerd, alsmede de mate van prioriteit die aan het bereiken van die reducties gedurende de planperiode wordt gegeven;
  - d) een beschrijving en kwantificering van de in de betrokken periode van vijf jaar en, voor zover redelijkerwijs aan te geven, de in de eerst daaropvolgende vijf jaar, uitgesplitst per sector, te treffen aanvullende maatregelen die onverwijld getroffen kunnen worden en dienen te worden wanneer en zodra blijkt dat de onder b. bedoelde basismaatregelen niet voldoende zijn om de bij en krachtens deze wet vastgelegde reductietaakstellingen te realiseren;
  - e) een beschrijving en kwantificering van de wijze waarop en de termijnen waarbinnen het bereiken van de onder d. bedoelde reducties, indien nodig, zullen worden gerealiseerd, alsmede de mate van prioriteit die aan het bereiken van die reducties gedurende de planperiode wordt gegeven;
  - f) de redelijkerwijs te verwachten financiële en economische gevolgen van de in dit artikel bedoelde basismaatregelen en aanvullende maatregelen, uitgesplitst per maatregel.
- 4. Het Klimaatplan heeft dezelfde werking als een Structuurvisie zoals bedoeld in artikel 2.3 van de Wet op de ruimtelijke ordening (Stbl. 2006, 566).
  - 5. De in het Klimaatplan opgenomen maatregelen passen steeds in een duurzame ontwikkeling.

**Artikel 16**

- 1. Onze Ministers betrekken bij de voorbereiding van het Klimaatplan als bedoeld in het eerste lid van artikel 15 de naar hun oordeel bij de te behandelen onderwerpen meest belanghebbende bestuursorganen, instellingen en organisaties.
- 2. Op de voorbereiding van het Klimaatplan is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Zienswijzen kunnen naar voren worden gebracht door een ieder.

**ONTWERPKLIMAATWET**

**Artikel 17**

1. Een of meerdere bestuursorganen gezamenlijk, niet zijnde Onze Ministers, kunnen maatregelen treffen en/of een programma vaststellen ter ondersteuning van het bereiken van de in artikel 2 van deze wet genoemde reductietaakstellingen en emissiebudgetten.
2. Bij de vaststelling van een programma op grond van het eerste lid wordt het krachtens artikel 15 vastgestelde Klimaatplan in acht genomen.
3. Het programma wordt na vaststelling of wijziging toegezonden aan Onze Minister van Algemene Zaken.

**HOOFDSTUK 7**

**Het Milieu- en Natuurplanbureau**

**Artikel 18**

Het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) is belast met het produceren van berekeningen, metingen, evaluaties en prognoses benodigd voor het opstellen van het Klimaatplan.

**Artikel 19**

1. Het MNP brengt eenmaal in de vijf jaar aan Onze Ministers een wetenschappelijk rapport uit, waarin de ontwikkeling van het klimaat en van de broeikasgasemissies in Nederland worden beschreven over een periode van ten minste de eerstvolgende tien jaar. Het rapport wordt uitgebracht ten minste zes maanden en ten hoogste twaalf maanden voordat Onze Ministers het eerstvolgende Klimaatplan vaststellen.
2. In ieder geval wordt in het rapport de in het voorgaande lid bedoelde ontwikkeling beschreven, uitgaande van de voor die periode meest waarschijnlijke ontwikkeling van de omstandigheden die daarvoor van belang zijn. Bovendien worden in het rapport beschrijvingen opgenomen, die telkens uitgaan van andere ontwikkelingen van die omstandigheden, die zich, naar redelijkerwijs kan worden verondersteld, in de betrokken periode zouden kunnen voordoen. Daarnaast geeft het rapport inzicht in de nieuwste wetenschappelijke inzichten in de ernst van de klimaatverandering.
3. Het MNP brengt jaarlijks uiterlijk op 1 juni aan Onze Ministers een wetenschappelijk rapport uit, waarin het effect van de uitvoering van de getroffen maatregelen op de ontwikkeling van het klimaat en van de broeikasgasemissies in Nederland wordt beschreven. Daarbij wordt in ieder geval aangegeven in hoeverre die maatregelen hebben bijgedragen aan de verwezenlijking van de reductietaakstellingen, en of er

**ONTWERPKLIMAATWET**

sprake is van een belangrijke overschrijding dan wel belangrijke onderschrijding van het emissiebudget, dat bij of krachtens het bepaalde in artikel 2 respectievelijk artikel 4 van deze wet is bepaald. Tevens wordt aangegeven hoe de beschreven ontwikkeling van het klimaat en van de broeikasgasemissies in Nederland zich verhoudt tot de ontwikkeling zoals beschreven in de overeenkomstige eerder uitgebrachte rapporten. Indien zich onvoorzien een omstandigheid voordoet die belangrijke gevolgen kan hebben voor de ontwikkeling van het klimaat en van de broeikasgasemissies in Nederland op langere termijn, neemt het MNP ook daarvan in dit rapport een beschrijving op.

4. Bij het vervaardigen van de in dit artikel bedoelde rapporten betreft het MNP steeds de internationale situatie voor zover deze daarvoor rechtstreekse relevantie heeft.
5. Onze Ministers wijzen overheidsinstellingen aan, die door het MNP in ieder geval worden betrokken bij het opstellen van de rapporten. Een overheidsinstelling komt voor aanwijzing slechts in aanmerking indien zij in staat is naar organisatie, personeel en uitrusting de voor het opstellen van de rapporten nodige werkzaamheden op passend wetenschappelijk niveau te verrichten.
6. Onze Ministers kunnen regels stellen ten aanzien van de wijze waarop de krachtens het derde lid aangewezen overheidsinstellingen bij het opstellen van de rapporten worden betrokken.

**Artikel 20**

1. Onze Ministers kunnen aanwijzingen geven omtrent veronderstelde ontwikkelingen die in ieder geval als grondslag voor beschrijvingen als bedoeld in het voorgaande artikel moeten worden meegenomen, alsmede aanwijzingen omtrent onderwerpen die in ieder geval in een rapport, als bedoeld in dat artikel, moeten worden beschreven.
2. Behoudens het in dit Hoofdstuk bepaalde, geven Onze betrokken Ministers het MNP en de krachtens het voorgaande artikel, derde lid aangewezen instellingen geen aanwijzingen met betrekking tot de inhoud van de rapporten.

**Artikel 21**

1. Onze Ministers zenden het rapport als bedoeld in artikel 19, eerste lid voor of gelijktijdig met het eerstvolgende Klimaatplan aan de Staten-Generaal.
2. Onze Minister van Algemene Zaken zendt het rapport als bedoeld in artikel 19, tweede lid gelijktijdig met de in artikel 7 bedoelde Klimaatnota aan de Staten-Generaal.
3. Het MNP draagt er zorg voor dat de rapporten algemeen verkrijgbaar worden gesteld, onder meer, maar niet uitsluitend, door plaatsing op het internet.

**ONTWERPKLIMAATWET**

**Artikel 22**

Bij of krachtens wettelijk voorschrift worden voor de toepassing van dit Hoofdstuk regels gesteld met betrekking tot de wijze waarop de broeikasgasemissies worden gemeten en/of berekend, de wijze waarop de effecten van maatregelen worden gemeten en berekend en de wijze waarop hiervan verslag wordt gedaan.

**HOOFDSTUK 8**

**Europese en Internationale Zaken**

**[gereserveerd]**

**HOOFDSTUK 9**

**Slotbepalingen**

**Artikel 23**

Voor de vaststelling van het Klimaatplan, zoals bedoeld in Artikel 9, eerste lid geldt dat dit voor eerste maal tegelijk met het van kracht worden van deze wet dient te gebeuren en voor de tweede maal in de eerste helft van het jaar 2015. Het eerste Klimaatplan heeft betrekking op de periode vanaf het van kracht worden van deze wet tot en met 2015.

**Artikel 24**

Bij de toepassing van deze wet wordt geen rekening gehouden met op de datum van inwerkingtreding van deze wet nog toekomstige afspraken in EU-verband en/of in internationaal verband met betrekking tot de uitstoot veroorzaakt door de internationale luchtvaart en de internationale scheepvaart.

**Artikel 25**

Deze wet wordt aangehaald als: de Klimaatwet.

**II, III, IV, etc.**

**[in het uiteindelijke wetsontwerp volgen hier nog een aantal met Romeinse cijfers genummerde hoofdstukken die elk steeds de wijziging van een specifiek soort wet beogen, welke wijzigingen noodzakelijk zullen zijn teneinde deze wet onverwijld zo effectief mogelijk te laten functioneren]**